



Voedsel en Waren Autoriteit
*Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit*

Gezamenlijke controleactie handel in gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Tussenrapportage

september 2010

Colofon

Projectnaam	Gezamenlijke controleactie niet toegelaten biociden
Projectnummer	ND101919-1
Contact	Paterswoldseweg 1 Groningen Postbus 465 9700 AL Groningen

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
2. DOELSTELLING	3
3. WERKWIJZE	4
4. RESULTATEN	4
4.1 Resultaten biociden	4
4.2 Resultaten gewasbeschermingsmiddelen	7
4.3 Algemene opmerkingen	8
5. CONCLUSIE	8

1 INLEIDING

De Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) reguleert het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Deze laatste groep omvat de niet-landbouwbestrijdingsmiddelen, waaronder aangroeiwerende verven, houtverduurzamingsmiddelen, dierplaagbestrijdingsmiddelen en desinfectantia.

In het meerjarig handhavingprogramma gewasbescherming en biociden is de (groot)handel als hoog risico doelgroep geclassificeerd. De groothandel heeft een bijzondere rol in de keten en is heel bepalend voor de uiteindelijke naleving bij gebruikers. Naast de groothandel speelt ook de detailhandel een vergelijkbare rol voor verkoop aan vooral particulieren. Kenmerkend voor de groothandel en de detailhandel is dat sommige bedrijven zowel gewasbeschermingsmiddelen als biociden verkopen. Bij de controle op de naleving van de wet door deze doelgroepen zijn verschillende toezichthouders betrokken. Daarom is er door hen een gezamenlijke controleactie uitgevoerd. In deze tussenrapportage wordt verslag gedaan van de voorlopige resultaten van deze gezamenlijke controleactie.

Bijzondere aanleiding voor een gezamenlijk project bij de doelgroep (groot)handel is de inhaalslag die het ministerie van VROM op dit moment maakt om niet-toegelaten biociden te (laten) legaliseren of, als dat niet kan, van de markt te krijgen. Producenten hebben tot 15 september 2009 de tijd gekregen om niet toegelaten biociden die al wel op de Nederlandse markt aanwezig zijn aan te melden bij het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) voor een toelating. Na die datum moeten de niet-toegelaten en niet bij het Ctgb aangemelde biociden van de markt worden gehaald. Hierbij is handhaving een belangrijke stok achter de deur.

Achtergrondinformatie gedifferentieerd handhavingsbeleid biociden

In aansluiting op de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden is ook de hoofddoelstelling van het Beleidsprogramma Biociden dat alle biociden die in Nederland worden gebruikt, moeten zijn beoordeeld en toegelaten door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). Eén van de kernacties van het Beleidsprogramma Biociden om die doelstelling te realiseren is het inventariseren van het niet toegelaten gebruik en het inzetten van een beoordelings- en handhavingstraject voor niet toegelaten middelen. Inmiddels heeft het ministerie van VROM een eerste inventarisatie laten uitvoeren van het niet-toegelaten gebruik (Royal Haskoning, Inventarisatie gebruik biociden zonder toelating, nr. 9S4280.01). Deze inventarisatie heeft plaatsgevonden op basis van een vergelijking van het gebruik van biociden in de ons omringende landen en een onderzoek naar het aanbod (bijvoorbeeld via internet) van niet-toegelaten biociden. Het beeld dat uit de inventarisatie naar voren komt, is niet rooskleurig. Alhoewel harde cijfers moeilijk te geven zijn, wordt verwacht dat er tussen de 150 en 200 werkzame stoffen worden gebruikt zonder Europese notificatie. De toelatingspraktijk leert dat er drie à vier toelatingen van middelen aan zo'n werkzame stof gekoppeld zijn. Dit zou betekenen dat er tussen de 800 en 1.000 niet toegelaten biociden in Nederland worden gebruikt. Na deze eerste inventarisatie is een risico-inschatting gemaakt van de geïnventariseerde stoffen en daar een prioritering in aangebracht van hoog risico (aangeduid als: rode stoffen), risicovol (oranje stoffen) en laag risico (gele stoffen). Het gaat daarbij om risico's voor mens, dier en milieu. Ook is in kaart gebracht welke stoffen Europees niet worden verdedigd¹, dan wel reeds verboden zijn (zwarte stoffen). De zwarte stoffen mogen namelijk al sinds september 2006 niet meer als biociden of in biocideproducten worden gebruikt.

Door de Minister van VROM is een aanpak voorgesteld om ervoor te zorgen dat het gebruik van biociden conform de wettelijke vereisten plaats gaat vinden. Dit beleid van gedifferentieerd handhaven heeft tot doel dat middelen die nu zonder toelating op de markt zijn, alsnog worden aangemeld bij het Ctgb. Tijdens de beoordeling van de toelaatbaarheid van de middelen kunnen de meeste producten op basis van het onderhavige beleid op de markt blijven. Wel zal

¹ Niet verdedigd wil zeggen dat de industrie geen dossier heeft ingediend om de stof te laten beoordelen. Reden voor niet-indiening is vaak gelegen in het feit dat de kosten voor het maken van een dergelijk dossier niet opwegen tegen de verwachte opbrengsten of dat de kandidaat aanvragers op voorhand weten dat de stof niet door de evaluatie heen zal komen.

gehandhaafd worden op basis van de bij dit beleid te stellen randvoorwaarden, of nadat het Ctgb een negatief oordeel heeft geveld over de toelaatbaarheid van een biocide. Middelen op basis van Europees niet verdedigde, dan wel verboden stoffen, dienen echter zo snel mogelijk van de markt te verdwijnen.

In dit beleid wordt onderscheid gemaakt in niet-toegelaten middelen die wel en niet in aanmerking komen voor een toelating. Voor de niet-toegelaten middelen die in aanmerking komen voor een toelating, was het mogelijk om tot 15 september 2009 een toelating aan te vragen.

Het beleid van gedifferentieerd handhaven is niet van toepassing op de volgende middelen (in deze gevallen kan direct handhavend worden opgetreden):

- Middelen die niet Europees zijn verdedigd of Europees zijn verboden voor bepaalde productsoorten (en dus niet in aanmerking komen voor een toelating).
- Middelen die niet aantoonbaar voor 1 januari 2009 op de Nederlandse markt waren.
- Niet-toegelaten middelen die worden gebruikt voor doeleinden waarvoor een vakbekwaamheidsbewijs is vereist.
- Niet-toegelaten middelen in ongewenste productgroepen (aviciden, mollusciden en pisciden).
- Middelen waarvoor het Ctgb na beoordeling besluit geen toelating te verlenen.
- Niet-toegelaten middelen die niet zijn aangemeld of waarvoor niet binnen de gestelde termijn een aanvraag is ingediend.

Het door het Ministerie van VROM uiteengezette beleid geldt overigens ook niet voor de bestrijding van legionella in collectieve drinkwaterinstallaties met behulp van koper-zilverionisatie of anodische oxidatie. Hiervoor geldt reeds een apart beleid (TK 2006- 2007, 26 442, nr. 27 en 2007- 2008, 26 442, nr. 37).

Na het verstrijken van de aanmeldtermijn voor het gedifferentieerd handhaven (15 september 2009) is een lijst gepubliceerd van alle middelen die voldoen aan de voorwaarden die zijn gesteld om in aanmerking te komen voor dit beleid. Deze middelen mogen dus op de markt blijven totdat het Ctgb een besluit heeft genomen over de toelaatbaarheid van het middel. Dit besluit kan inhouden dat het middel regulier wordt toegelaten, of de toelating wordt geweigerd. In het laatste geval mag dat middel niet meer worden verhandeld of gebruikt.

Na 15 september 2009 mogen er dus nog uitsluitend biociden worden verhandeld of gebruikt die of regulier zijn toegelaten voor de betreffende toepassing, of voorkomen op de lijst van aangemelde middelen voor die toepassing en waarop nog geen definitief besluit is genomen over de toelaatbaarheid.

2 DOELSTELLING

De gezamenlijke controleactie bij de doelgroep (groot)handel heeft de volgende doelen:

- Het terugdringen van het aantal op de markt gebrachte niet-toegelaten gewasbeschermingsmiddelen en biociden, via controle en handhavingcommunicatie;
- Het gezamenlijk ontwikkelen van een aanpak om niet-toegelaten middelen aan te pakken via bestuursrechtelijke handhavinginstrumenten (bestuurlijke boete en eventueel last onder dwangsom);
- Op efficiënte wijze controle uitvoeren bij een doelgroep die voor meerdere toezichthouders een aandachtsdoelgroep is. Dit door de te controleren bedrijven onderling te verdelen en elkaars controleaspecten bij die bedrijven mee te nemen;
- Bij het aantreffen van professionele middelen tevens onderzoeken of de administratieve verplichtingen worden nageleefd.

Bij het aantreffen van gewasbeschermingsmiddelen of biociden die niet zijn toegelaten, of biociden die niet voorkomen op de lijst van aangemelde middelen voor het gedifferentieerd handhavingsbeleid, worden maatregelen genomen om deze producten uit de markt te halen.

3 WERKWIJZE

Deze controleactie wordt uitgevoerd als een gezamenlijke actie van de diverse inspectiediensten. Tussen de inspectiediensten zijn afspraken gemaakt wie welk deel van de handel zal bezoeken. Tevens zijn afspraken gemaakt over ondersteuning van elkaars activiteiten en de wijze hoe wordt gehandeld indien biociden worden aangetroffen die niet legitiem op de Nederlandse markt zijn.

De aan deze actie deelnemende inspectiediensten bezoeken vanuit hun eigen aandachtsveld en expertise een deel van het handelskanaal (fabrikant/importeur, groothandel, detailhandel) en controleren op het verhandelen van biociden die niet regulier op de Nederlandse markt aanwezig zijn. Voorafgaande aan de uitvoering zijn startbijeenkomsten georganiseerd voor de afzonderlijke diensten.

1^e fase:

Bij handelaren in biociden worden de volgende aspecten gecontroleerd:

- Het voorhanden hebben of op de markt brengen van niet toegelaten biociden.
- Correcte administratie van biociden bestemd voor professioneel gebruik.

Bij handelaren in gewasbeschermingsmiddelen worden de volgende aspecten gecontroleerd:

- Het voorhanden hebben of op de markt brengen van niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen.
- Correcte en actuele administratie en etikettering van de op voorraad gehouden gewasbeschermingsmiddelen die zijn bestemd voor professioneel gebruik.
- Het hebben van een bewijs van vakbekwaamheid voor handelaren in gewasbeschermingsmiddelen bestemd voor professioneel gebruik.
- De zorgplicht.

2^e fase:

Voor niet-toegelaten, of niet-aangemelde biociden die worden aangetroffen in de detailhandel, wordt vervolgonderzoek ingesteld bij de leverancier (fabrikant en/of importeur). Hiermee wordt bewerkstelligd dat een eventuele maatregel wordt opgemaakt bij diegene die verantwoordelijk is voor het op de markt brengen van die biocide. Noodzakelijke correctieve acties kunnen dan ook voor het gehele handelskanaal worden doorgevoerd.

De tijdsplanning van de controleactie is:

- ➔ Oktober/november 2009: aankondiging actie in media
- ➔ Januari t/m maart 2010: uitvoering bedrijfsbezoeken
- ➔ April t/m juni 2010: uitvoering bezoeken aan jachthavenshops
- ➔ Juni 2010: bekendmaking van eerste resultaten
- ➔ Mei t/m oktober 2010: vervolgonderzoeken
- ➔ Eind 2010: (beleids)rapportage inclusief effecten

4 RESULTATEN

In deze tussenrapportage worden de resultaten beschreven van de uitvoering van de eerste fase van de gezamenlijke controleactie.

In totaal zijn er door de inspectiediensten VI, AID en VWA tot eind april 445 bedrijfsbezoeken afgelegd, waarbij is gecontroleerd op het verhandelen van niet-toegelaten en niet-aangemelde biociden en/of gewasbeschermingsmiddelen. Ten tijde van deze rapportage waren de door de AID geplande inspecties bij groothandelaren van gewasbeschermingsmiddelen nog niet allemaal afgerond.

4.1 Resultaten biociden

Tijdens de uitgevoerde inspecties zijn in totaal 325 producten beoordeeld of ze legitiem als biocide werden verhandeld op de Nederlandse markt. Van de beoordeelde producten zijn er 201 (62 %) beoordeeld als mogelijk niet toegelaten (en niet-aangemelde) biocide op de Nederlandse markt, 7 producten (2 %) zijn beoordeeld als mogelijk niet toegelaten gewasbeschermingsmiddel, 7 producten (2 %) als mogelijk niet geregistreerd geneesmiddel en 31 producten (10 %) als mogelijk niet geregistreerd diergeneesmiddel.

De term "mogelijk" wordt gebruikt om aan te geven dat voor een aantal middelen vervolgonderzoek noodzakelijk is.

In de tweede fase van de controleactie wordt nader onderzoek uitgevoerd bij de leveranciers (fabrikanten/importeurs) van deze producten om vast te kunnen stellen dat het gaat om producten die niet verhandeld mogen worden op de Nederlandse markt. De vervolgininspecties bij deze leveranciers zijn verdeeld tussen de VI en de VWA. Voor een aantal middelen moet onder andere worden vastgesteld wat de werkzame stof is waarmee de biocidewerking wordt geclaimd. Tijdens de inspecties wordt tevens vastgesteld of het een overtredings situatie betreft. Tegen de producten die als niet toegelaten biocide worden aangemerkt en die ook niet zijn aangemeld in het kader van het gedifferentieerd handhavingsbeleid, zal handhavend worden opgetreden. Deze producten mogen niet langer worden verhandeld.

De producten die zijn beoordeeld als niet geregistreerd geneesmiddel of als niet geregistreerd diergeneesmiddel zullen nog voor een nadere beoordeling worden voorgelegd aan de daarvoor verantwoordelijke toezichthoudende instanties.

Tabel 1: Aantal uitgevoerde bedrijfsbezoeken (stand: eind april 2010)

	VWA	VI	AID
Totaal aantal bedrijfsbezoeken	226	98	121
Groothandel ¹⁾ Biociden	40		
Groothandel ¹⁾ Gewasbeschermingsm. (+ biociden)		51	121
Groothandel ¹⁾ levensmiddelen	9		
Bouwmarkt	10		
Tuincentrum	4	47	
Supermarkt / bijzondere voeding	40		
Drogisterij	21		
Cosmetica (groothandel)	42		
Warenhuis / non-food	26		
Overige detailhandel	34		

¹⁾ in een aantal gevallen zijn dit tevens importeurs

Tabel 2: Beoordeelde niet toegelaten producten

	VWA	VI + AID
Totaal aantal beoordeelde producten	148	177
Aantal beoordeeld als (mogelijk) biocide ¹⁾	109	92
Aantal beoordeeld als (mogelijk) gewasbeschermingsmiddel ²⁾		7
Aantal beoordeeld als (mogelijk) geneesmiddel ³⁾	7	
Aantal beoordeeld als (mogelijk) diergeneesmiddel ⁴⁾	2	29
Aantal beoordeeld als overig	30	

¹⁾ niet toegelaten biocide en niet aangemeld onder het gedifferentieerd handhavingsbeleid

²⁾ niet toegelaten gewasbeschermingsmiddel

³⁾ niet geregistreerd als geneesmiddel

⁴⁾ niet geregistreerd als diergeneesmiddel

Tabel 3: Producttype aangetroffen niet toegelaten, niet aangemelde biocide

Productsoort (PT)	Aantal aangetroffen middelen
PT1: Biociden voor menselijke hygiëne	84
PT2: Desinfecterende middelen voor privé-gebruik en voor de openbare gezondheidszorg en andere biocide	63
PT3: Biociden voor veterinaire hygiënedoeleinden	2
PT5: Ontsmettingsmiddelen voor drinkwater	1
PT18: Insecticiden, acariciden en producten voor de bestrijding van andere geleedpotigen	9
PT19: Insectenwerende en lokstoffen	42

Ten aanzien van de aangetroffen middelen kunnen de volgende opmerkingen worden gemaakt.

Maatregelen

In tabel 3 wordt een overzicht gegeven van de aangetroffen niet toegelaten biociden. Uit het vervolgonderzoek bij de leveranciers (fabrikanten/importeurs) moet blijken of er sprake is van een overtredingsituatie, waartegen handhavend moet worden opgetreden. Uit dit vervolgonderzoek kan onder andere blijken dat het toch geen biociden zijn, of dat de producten al langere tijd niet meer worden verhandeld. In dat laatste geval kan het gaan om oude voorraden en kan worden volstaan met het uit de handelskanalen laten verwijderen van die oude producten.

Tegen producenten of leverancier die niet toegelaten en niet aangemelde biociden op de markt brengen zal handhavend worden opgetreden. Conform het vigerende interventiebeleid zal een boeterapport worden opgemaakt en de overtreder wordt in de gelegenheid gesteld om die overtredingsituatie op te heffen.

Bij publicatie van deze tussenrapportage zijn de vervolgininspecties in volle gang en lopen er al diverse handhavingstrajecten. Op dit moment is het dan ook nog niet mogelijk om een totaaloverzicht te verschaffen van de opgelegde maatregelen. Conform de planning zal er eind 2010 een definitieve rapportage verschijnen, met daarin een overzicht van de opgelegde maatregelen en de effecten van deze controleactie.

Biociden voor menselijke hygiëne (PT1)

Tot de implementatie van de Biocidenrichtlijn 98-8-EG in de Nederlandse wetgeving werden deze producten niet als biocide aangemerkt, maar werden veelal verhandeld als cosmetisch product. Tot op heden zijn er ook nog geen producten toegelaten onder deze productcategorie. Met name in de loop van 2009 steeg het aantal producten dat verkrijgbaar was op de Nederlandse markt explosief, als gevolg van een naderende griep пандemie.

In 2009 heeft de VWA in samenwerking met het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biocide (Ctgb, de Inspectie voor de Gezondheid Zorg (IGZ), de Nederlandse Cosmetica Vereniging (NCV) en de Nederlandse Vereniging van Zeepfabrikanten

(NVZ) een beslisboom opgesteld voor het correct indelen van producten als geneesmiddel, medisch hulpmiddel, cosmetisch product of biocide. Dit heeft geresulteerd in het document "Systematiek voor het indelen van grensvlakproducten als geneesmiddel, cosmeticum, medisch hulpmiddel, biocide of waar". Dit document is gepubliceerd op de website van de VWA (<http://www.vwa.nl/actueel/bestanden/bestand/40424>).

Aan de hand van deze systematiek is het voor fabrikanten en/of importeurs mogelijk om te beoordelen of hun product mogelijk als biocide moet worden aangemerkt. Ten tijde van publicatie van het document was het nog mogelijk om deze producten aan te melden voor een toelating onder het gedifferentieerd handhavingsbeleid. Diverse fabrikanten hebben hiervan gebruik gemaakt, maar gelet op het aantal aangetroffen niet aangemelde middelen, moet ook geconcludeerd worden dat verschillende fabrikanten geen gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om hun product alsnog te registreren.

In de betreffende beoordelingssystematiek wordt onder meer beschreven wanneer een cosmetisch product wordt aangemerkt als een biocide. Dit is met name het geval indien uit de presentatie van het product blijkt dat er een primaire biocidfunctie wordt geclaimd, of indien bij de gebruiker de indruk wordt gewekt dat het product deze functie heeft. Cosmetische producten met een primaire biocideclaim worden volgens deze systematiek altijd aangemerkt als biocide. Ook cosmetische producten met een secundaire biocideclaim in de productbenaming worden volgens deze systematiek aangemerkt als biociden. Daarnaast kan uit de totale presentatie van een cosmetisch product de indruk worden gewekt dat het product een primaire biocidfunctie bezit. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een secundaire biocideclaim prominent in beeld wordt gebracht.

dit laatste beoordelingscriterium kan leiden tot discussie. Wanneer is een secundaire biocideclaim wel of niet prominent aanwezig? Kleurstelling, lettergrootte of positie op het etiket zijn bepalend wanneer iets als prominent wordt beschouwd. Wat zijn de beweegredenen van de fabrikant om juist op die claim nadruk te leggen en welke verwachtingen wekt dit bij de gebruiker? Vooralsnog zijn de beoordeelde producten niet op dit criterium getoetst. In gezamenlijk overleg met toezichhouders en branches zullen nadere afspraken moeten worden gemaakt hoe invulling kan worden gegeven aan dit beoordelingscriterium.

Desinfecterende middelen voor privé-gebruik en voor de openbare gezondheidszorg en andere biocide (PT2)

Een flink aantal aangetroffen middel onder deze productcategorie betrof middelen voor het bestrijden van algen en wieren in vijvers. Opmerkelijk daarbij is ook dat een aantal van deze middelen als biocide in Duitsland staan geregistreerd.

Onder de oude Bestrijdingsmiddelenwet 1962 was de Regeling Uitzondering Bestrijdingsmiddelen (RUB) van kracht. In deze regeling waren producten voor het bestrijden van algen en slakken in aquaria uitgezonderd van een toelating. Na het vervallen van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962 in oktober 2007 is ook de RUB komen te vervallen. De uitzonderingen die daarin werden genoemd, bleven echter van rechtswege van kracht, totdat het Ctgb daarover anders zou beslissen. Een dergelijk besluit is tot nog toe niet genomen. Dit betekent dat op dit moment biociden voor het bestrijden van algen en slakken in aquaria nog steeds uitgezonderd zijn van een toelating.

Producten die nu zijn aangetroffen hebben echter een bestemming om algen en wieren te bestrijden in vijvers. Deze toepassing valt niet onder de hierboven genoemde uitzondering en die uitzondering was ook al niet van toepassing onder de bestrijdingsmiddelenwet 1962.

Een andere groep producten in deze categorie betreft de groene aanslagreinigers. Naast het feit dat er voor deze toepassing diverse producten zijn toegelaten op basis van min of meer schadelijke actieve stoffen, worden er regelmatig producten op de markt gebracht als milieuvriendelijk alternatief. Veelal zijn dit middelen op basis van azijnzuur of zouten van vetzuren (zepen). Ten onrechte gaan fabrikanten ervan uit dat er voor deze milieuvriendelijke alternatieven geen toelating is vereist. De werking berust nog steeds op een chemisch of biologisch proces, waarbij algen of wieren (= groene aanslag) worden bestreden. Dergelijke producten mogen dus ook slechts op de markt worden gebracht na een beoordeling door het Ctgb.

Insecticiden, acariciden en producten voor de bestrijding van andere geleedpotigen (PT18)

Onder de (vervallen) RUB zijn producten op basis van zeep en spiritus voor bestrijding van luizen of insecten op gewassen uitgezonderd van de toelatingsplicht. Dit is een toepassing als gewasbeschermingsmiddel. Diverse fabrikanten brengen een scala aan middelen op de markt die onder deze uitzondering kunnen worden geschaard.

Een aantal van deze producten wordt echter ook op de markt gebracht voor het bestrijden van bijvoorbeeld mieren of wespen. In dat geval is er geen sprake van gewasbescherming en moeten de producten worden opgevat als biociden. De uitzondering die is gemaakt in de (vervallen) RUB is niet van toepassing voor biociden, dus ook in dit geval mogen dergelijke producten alleen op de markt worden gebracht na een beoordeling door het Ctgb.

Insectenwerende en lokstoffen (PT19)

Onder de aangetroffen middelen bevinden zich diverse producten die worden aangeprezen voor het op afstand houden van insecten, vlooien en teken op huisdieren (honden, katten, paarden) en vee (koeien, schapen). De werking berust op aanwezigheid van diverse stoffen, waaronder etherische oliën. Insecten hebben een hekel aan die geur en zullen deze plaatsen mijden. Dit is een toepassing die valt onder de WGB, dus ook voor die middelen zal een toelating moeten worden aangevraagd bij het Ctgb.

Nauw verwant aan deze productgroep zijn de middelen die worden toegepast voor het bestrijden van deze insecten, vlooien of teken op de huisdieren of het vee. In dat geval is er al sprake van bijvoorbeeld een vlooienprobleem, en dan kunnen deze middelen mogelijk ook als diergeneesmiddel worden aangemerkt. In dat geval is de biocidenwetgeving niet van toepassing, maar is een registratie als diergeneesmiddel vereist.

4.2 Resultaten gewasbeschermingsmiddelen

De AID heeft in de projectperiode 121 controles bij groothandelaren in gewasbeschermingsmiddelen uitgevoerd en 15 controles afgebroken. Dertien controles zijn nog in uitvoering en niet in deze rapportage meegenomen. De VI heeft 39 controles afgerond. De voorlopige resultaten zijn weergegeven in onderstaande tabel:

Tabel: Bevindingen controles groothandelaren gewasbeschermingsmiddelen

(Totaal 160 controles)	Bewijs van vakbekwaamheid	Afleveren en voorhanden	Administratie	Zorgvuldigheid
Akkoord	137	60	130	149
Niet akkoord	17	95	24	7
Niet gecontroleerd	3	2	4	2
Niet v. toepassing	3	3	2	2
Naleving	86%	38%	81%	93%

De meest voorkomende overtredingen zijn:

- Het op voorraad hebben van gewasbeschermingsmiddelen met een oud etiket (> 5% van de voor verkoop bestemde middelen).
- Het op voorraad hebben van middelen waarvan de toelating is verstreken. Deze middelen waren wel uit de handelsvoorraad gehaald en niet meer bestemd voor verkoop. Het betreft hier vooral kleinverpakkingen bestemd voor particulieren.
- Het niet (correct) administreren van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Vooral dat laatste is een aandachtspunt.

De afdoening van de controles heeft geleid tot 3 boeterapporten en 26 waarschuwingen. Bij 80 bedrijven is ruimte voor herstel geboden en is geen maatregel opgelegd. Tegen één handelaar heeft de AID een last onder dwangsom opgelegd, omdat een aantal verkopers niet beschikten over een bewijs van vakbekwaamheid en het bedrijf geen maatregelen trof om dit te verbeteren. De situatie bij de handelaar is op dit moment conform regelgeving.

Naast de groothandelaren heeft de VI ook bij 47 tuincentra gekeken of de voor verkoop bestemde gewasbeschermingsmiddelen waren toegelaten. Er zijn hier geen verboden gewasbeschermingsmiddelen aangetroffen.

4.3 Algemene opmerkingen

- In de detailhandel is men, ondanks de gerichte communicatie, vaak niet bewust van het feit dat niet-toegelaten middelen worden verkocht; er wordt ten onrechte teveel vertrouwd op de informatie die de leverancier geeft.
- Een aantal keren zijn er middelen aangetroffen die zowel bestemd zijn voor particulier als voor professioneel gebruik. In die gevallen is het lastig te achterhalen of de administratie op orde is. Van deze middelen moet immers alleen de verkoop aan professionele bestrijders worden bijgehouden, de verkoop aan particulieren niet. Een boekhouding is dus gebaseerd op het lichtste regiem (niet registreren).
- Er zijn verschillende middelen aangetroffen voor professioneel gebruik, terwijl de verpakkingseenheid toch duidelijk voor particulieren is bedoeld.
- Er zijn middelen aangetroffen voor professioneel gebruik in de winkelruimte waar particulieren komen. Voor de oplag van biociden tot 400 kg geldt de zorgplicht van artikel 18 WGB. Voor zowel de branches, als voor de inspectiediensten is dit een aandachtspunt hoe in de praktijk invulling wordt gegeven aan die zorgplicht.

5 CONCLUSIES

Biociden

1. Het gedifferentieerd handhavingsbeleid heeft geresulteerd in de aanmelding van ruim 600 niet toegelaten biociden. Ondanks de gerichte communicatie richting de doelgroepen, zijn er toch nog veel (200) niet aangemelde, dus illegale producten aangetroffen in de handelskanalen.
2. Ondanks de communicatie door de overheid over het gedifferentieerd handhavingsbeleid wordt regelmatig als argumentatie gehoord dat men niet wist van de mogelijkheid om producten aan te melden, of men was zich er niet van bewust dat het middel als biocide moet worden aangemerkt.
3. Aangezien het door de inspecties uitgevoerde onderzoek naar niet toegelaten of aangemelde middelen slechts een beperkt gedeelte van de totale handel betrof, mag worden verwacht dat het aantal 'illegale' middelen op de Nederlandse markt mogelijk nog veel groter is. Dit pleit ervoor om de actie in 2011 te herhalen.
4. In de detailhandel is men zich er vaak niet van bewust dat niet toegelaten middelen worden verhandeld. De ondernemer vertrouwt dan dikwijls ten onrechte op de informatie die zijn leverancier hem verstrekt.
5. Groothandelaren die zowel gewasbeschermingsmiddelen als biociden verhandelen houden vaak wel een goede voorraadadministratie voor gewasbeschermingsmiddelen bij, maar niet voor biociden.

Gewasbeschermingsmiddelen

6. De naleving van regels betreffende gewasbeschermingsmiddelen bij groothandelaren is overwegend goed. Slechts bij 3 van de 160 bedrijven was er aanleiding een boeterapport op te maken.
7. De meest voorkomende overtreding, het op voorraad hebben van middelen met een oud etiket of middelen waarvan de toelating recent is vervallen, verdient aandacht van de sector. Van gebruikers kan alleen correct gebruik worden verwacht als zij op de hoogte zijn van de meest recente gebruiksvorschriften. De AID zal dit punt bespreken in haar overleg met brancheorganisatie Agrodix.
8. Bij de tuincentra zijn geen constatering gedaan van verkoop van niet-toegelaten gewasbeschermingsmiddelen.

Samenwerking

9. Het samenwerkingsverband tussen verschillende inspectiediensten is een stap in de goede richting; veel is geleerd van elkaars inspectiemethodieken. Nadere uitwerking van een gezamenlijke interventiestrategie verdient nog de nodige aandacht, evenals de uitwisseling van elkaars gegevens die worden vastgelegd in de afzonderlijke databases.